

اثربخشی خدمات آموزشی ترویجی مراکز جهاد کشاورزی استان کردستان

بهروز توپچی^{۱*}، زینب الله مرادی^۲، فرهاد خزدوزی^۳ و جعفر نگهدار^۴

۱- پژوهشگر مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی کردستان (beht334@gmail.com)

۲- کارشناس ترویج کشاورزی، مؤسسه آموزش و ترویج کشاورزی

۳- کارشناس بخش تحقیقات علوم دامی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی کردستان

۴- مدیر هماهنگی ترویج کشاورزی استان کردستان

چکیده

هدف این پژوهش، بررسی اثربخشی خدمات آموزشی- ترویجی ارائه شده در مراکز جهاد کشاورزی استان کردستان بود که از طریق پیمایش مبتنی بر روش‌شناسی ارزشیابی انجام شد. نمونه‌ای متشکل از ۳۵۸ کشاورز ساکن در مناطق تحت پوشش این مراکز از طریق روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای انتخاب و داده‌های مورد نیاز با استفاده از روش مصاحبه ساختارمند و از طریق پرسشنامه گردآوری شدند. به‌طور کلی با استفاده از ۹ ملاک، خدمات ترویجی مراکز، اثربخش ارزیابی شد. از میان ملاک‌ها، گرایش به نابرابری جنسیتی و طبقاتی کم‌ترین و سودمندی خدمات ارائه شده بیش‌ترین اثربخشی را داشتند. اثربخشی ابعاد دیگر، از قبیل توجه به نیازهای آموزشی- ترویجی و تجربه کشاورزان، دانش‌افزایی بهره‌برداران، ترغیب بهره‌برداران به فعالیت‌های جمعی و احساس مسئولیت کاری پرسنل مراکز، در حد متوسط برآورد شد. تغییرات اثربخشی کلی خدمات آموزشی ترویجی مراکز جهاد کشاورزی علاوه بر اینکه با کارکرد ابعاد نه‌گانه آن همبسته است، با وظایف، نقش‌ها و مسئولیت‌های کشاورزان نیز ارتباط داشت. بر مبنای نتایج کسب شده، کاربردی کردن بیش‌تر خدمات آموزشی ترویجی، فراهم کردن امکاناتی برای دسترسی بیش‌تر کشاورزان به خدمات آموزشی ترویجی همراه با توجه بیش‌تر به نیازهای آموزشی و اطلاعاتی بهره‌برداران و توسعه و ترویج فن‌آوری‌های مبتنی بر دانش در بلندمدت پیشنهاد می‌شود.

واژه‌های کلیدی: اثربخشی، خدمات آموزشی- ترویجی، کردستان